

Societad Retorumantscha : Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun

Objekttyp: **Group**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **120 (2007)**

PDF erstellt am: **11.07.2024**

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Societad Retorumantscha

Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun

Rapport dal charedactur per la perioda
dal 1. da schaner 2006 fin ils 31 da december 2006

1. Redacziun e publicaziun DRG
 - 1.1. Stab da redacziun
 - 1.2. Redacziun
 - 1.3. Publicaziun
 - 1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla
 - 1.4.1. Preparaziun da las stgatlans per la redacziun
 - 1.4.2. Controlla da citats
 - 1.4.3. Correcturas vicendaivlas dals manuscrits
 - 1.5. Indices
 - 1.5.1. Excerpts per ils indices dal tom 12
 - 1.5.2. Index tudestg dal tom 12
 - 1.6. Impaginaziun dals fascichels
 - 1.7. Spediziun dals fascichels
 - 1.8. Abunents dal DRG (31.12.2002–31.12.2006)
2. Infrastructura
 - 2.1. Cartoteca maistra
 - 2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)
 - 2.1.2. Integraziun da material regalà
 - 2.1.3. Register dals chavazzins e renviaments
 - 2.1.4. Stuschar la cartoteca maistra
 - 2.2. Questionari Melcher/Pult
 - 2.3. Biblioteca
 - 2.3.1. Biblioteca electronica
 - 2.3.2. Liar cudeschs
 - 2.4. Magasin
 - 2.4.1. Restampa toms 3 e 4 dal DRG
 - 2.4.2. Prospects DRG
 - 2.5. Documentaziun
 - 2.5.1. Stadi da las bancas da datas
 - 2.5.2. Fototeca
 - 2.6. Dicziunari ed EED
 - 2.6.1. Apparats e reparaturas
 - 2.6.2. Programs ed actualisaziuns
 - 2.6.3. Programmaziun e tgira dal sistem e da la rait electronica (incl. internet, e-mail)
 - 2.6.4. Scolaziun, perfecziunament
3. Forzas auxiliaras
4. Publicaziun Annalas, servetschs, projects
 - 4.1. Annalas 119 (2006)
 - 4.1.1. Impaginaziun
 - 4.1.2. Spediziun ed administraziun
 - 4.1.3. Bibliografia

- 4.2. Register electronic da las Annalas
- 4.3. Cumissiun da nomenclatura
- 4.4. Curatorium Vox Romanica
- 5. Relaziuns publicas
 - 5.1. Visitas
 - 5.2. Higa
 - 5.3. Sessiun a Flem
 - 5.4. Bursa da cudeschs a Glion
 - 5.5. Infurmaziuns
 - 5.6. Congress, colloquis, occurrenz, represchentaziuns
 - 5.7. Medias (Radio e Televisiun Rumantscha, gasettas, periodicas)
 - 5.7.1. Higa
 - 5.7.2. Anniversari da Bifrun (1506–2006)
 - 5.7.3. Visita d'ina classa da la Scola chantunala
 - 5.7.4. Visita da studentas ladinhas da l'universitad da Brixen
 - 5.7.5. Visita da l'uniun «Museums Grischuns»
 - 5.7.6. Il pled rumantsch 2006
 - 5.7.7. Preschentaziun dals fascichels
 - 5.7.8. Preschentaziun Annalas 119
 - 5.8. Regals
 - 5.8.1. Regals a la biblioteca
 - 5.8.2. Regal a la fototeca
 - 5.9. Referats, publicaziuns
- 6. Instanzas
 - 6.1. Academia svizra da ciencias moralas e socialas (ASSMS)
 - 6.2. Chantun Grischun
 - 6.3. Cumissiun filologica dal DRG

1. Redacziun e publicaziun DRG

1.1. Stab da redacziun

Il stab da redacziun ha cumpiglià l'onn 2006 diesch personas en piazza permanenta: Carli Tomaschett, charedatur 100%, Felix Giger, redatur 100%, Marga A. Secchi, redatura 80%, Sidonia Klainguti, redatura 80%, Kuno Widmer, redatur 100%, Anna-Maria Genelin, documentalista 100% (davent dal 1. da favrer 80%), Juliana Tschuor, documentalista 40% (davent dal 1. da matg 50%), Ursin Lutz, documentalist 30% (davent dal 1. da favrer enfin ils 30 d'avrigl 50%; davent dal 1. da matg 40%), Alexa Pelican, assistenta da redacziun 40%, e Brida Sac, assistenta da redacziun 40%.

Ursin Lutz da Rabius ha entschet il 1. da schaner 2006 sia piazza da documentalist cun in pensum da 30% a l'Institut dal DRG.

1.2. Redacziun

Stgatlas	Chavazzins	Red.
337b	MANIERA – MANIZZADIRA	(Se.)
338	MANIZZADUIRA – MANTGER	(Wi.)
339b	MANTINADAS	(Kl.)
339c	MANUOCHA	(Gi.)
340	MANUOGL – MARANTA	(Gi.)
341a	MARAR I – MARCHA	(To.)
342	MARCHAR I – MARENKA	(Gi.)
346.2b	MAS-CHEL – MASCHINA	(Kl.)

1.3. Publicaziun

Il november avain nus publità il fascichel dubel 158/159 cun ils chavazzins *maldiant – malplascher*. Els occupan las paginas 257–384 dal volum 12.

1.4. Lavurs redacziunalas da preparaziun e da controlla

1.4.1. Preparaziun da las stgatlas per la redacziun

Nossa documentalista Anna-Maria Genelin ha augmentà la preparaziun da las stgatlas 343, 344 e 345 cun cumpletar en quellas er il material dal questunari Melcher/Pult. La medema cumpletaziun ha ella fatg per part per la stgatla 342. Senza cumpletar il material dal questunari Melcher/Pult ha Duri Colenberg preparà per part las stgatlas 362, 363 e 364.

1.4.2. Controlla da citats

Alexa Pelican e Brida Sac han controllà ils ms. *malsognus – malvantirevel* (Se. 329), *malvantüra – mamzuns* (Wi. 330), *man* (Gi. 331), *man – manader* (Gi. 332), *manadi – manar* (Se. 333), *marvegliun – maschina* (Kl. 346.2), impundend per questa lavur 244 uras.

1.4.3. *Correcturas vicendai vlas dals manuscrits*

Per questas correcturas han impundì il chauredatur 294 uras, Felix Giger 100 uras, Marga A. Secchi 159 uras, Sidonia Klainguti 171 uras e Kuno Widmer 89 uras.

1.5. *Indices*

1.5.1. *Excerpts per ils indices dal tom 12*

Noss documentalist Ursin Lutz ha fatg ils excerpts dals fascichels 154–157 per l'index dals etimons dal tom 12 dal DRG, plinavant per il register da materias e per ils chapitels morfologia e furmazium da pleds.

1.5.2. *Index tudestg dal tom 12*

Ursin Lutz ha fatg ils excerpts dals fascichels 154–157 per l'index tudestg dal tom 12 dal DRG.

1.6. *Impaginaziun dals fascichels*

L'impaginaziun e la formataziun dal fascichel dubel 158/159 (paginas 257–384) ha Alexa Pelican fatg en il temp da 63 uras da lavur.

1.7. *Spediziun dals fascichels*

La spediziun dal fascichel dubel 158/159 e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

1.8. *Abunents dal DRG (31.12.2002–31.12.2006)*

Onn	Nr. da l'ultim fasc.	Fasc. cun quint			Toms cun quint	Total cun quint	Fasc. e toms gratuits			Total abunents
		int.	ext.	total			stgomi	gratuit	total	
2002	147/148	367	134	501	21	522	12	34	46	568
2003	149/150	368	136	504	21	525	11	34	45	570
2004	153	369	137	506	21	527	11	37	48	575
2005	156/157	368	133	501	25	526	11	39	50	576
2006	158/159	375	129	504	26	530	11	41	52	582

2. *Infrastructura*

2.1. *Cartoteca maistra*

2.1.1. *Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)*

Nus avain fatg 2'197 excerpts da las ovras suandantas: CAFLISCH, Fablas (135 cedels); CANDINAS, Barun (800 cedels); DARMS, Curtgins (1'097 cedels); SPE-SCHA, Hirundella (165 cedels). Ils excerpts èn gia deponids en la cartoteca maistra. Nossa assistenta da redacziun Alexa Pelican ha impundì 9 uras per

lavurs dad excerptar e deponer material en la cartoteca maistra. Guarda er alinea 3. Forzas auxiliaras.

2.1.2. Integrasiun da material regalà

Nus avain integrà en la cartoteca maistra la davosa part dal material dialectal regalà a noss institut da prof. dr. Alfons Maissen.

2.1.3. Register dals chavazzins e renviaments

L'assistenta da redacziun Alexa Pelican ha impundì 27 uras per actualisar il register ch'è creschì quest onn per 1'305 sin 167'279 endataziuns.

2.1.4. Stuschar la cartoteca maistra

Per stgaffir piazza per deponer nov material en las stgatlàs per part fitg plainas, avain nus stuschà il material da la part anc betg redigida da la cartoteca maistra. Quella cumpiglia ussa 1'011 stgatlàs. Guarda er alinea 3. Forzas auxiliaras.

2.2. Questionari Melcher/Pult

Kuno Widmer ha cuntinuà la lavur, entschavida l'onn 2004, da scriver giu il questionari Melcher/Pult en ina banca da datas. L'onn 2006 ha el scrit giu las dumondas e respostas dals numers 40–95, duvrond per quai 339 uras.

2.3. Biblioteca

2.3.1. Biblioteca electronica

Il catalog electronic da nossa biblioteca è creschì quest onn per 985 titels, da 26'497 sin 27'482.

2.3.2. Liar cudeschs

Chalenders, periodics e collecziuns vegnan liads regularmain. Cun regularitad sa tracti er da reliar cudeschs che nus duvrain fitg savens e che crodan or da las cuvertas.

2.3.3. Regals a la biblioteca

Guarda alinea 5.8.1.

2.4. Magasin

2.4.1. Restampa toms 3 e 4 dal DRG

L'avust èn mintgamai 300 exemplars restampads dals toms 3 e 4 dal DRG sortids da la stampa. Nus avain pudì realisar questa restampa cun l'agid da numerus sponsurs ch'èn numnads a l'entschatta dals toms. Suenter quella restampa posseda l'Institut dal DRG puspè in bel dumber exemplars da tut ils toms dal DRG cumparids fin ussa.

2.4.2. Prospects DRG

Il mars avain nus laschà restampar il prospect dal DRG (7'000 exemplars) cun far las adattaziuns basegnaivlas.

2.5. Documentaziun

2.5.1. Stadi da las bancas da datas

Datotecas	Unitads 31.12.04	Unitads 31.12.05	Unitads 31.12.06
1. Cartoteca maistra			
1.1. Chavazzins e renviaments	161'184	165'974	167'279
1.2. Excerpts (CME)	42'947	44'713	49'371
2. Biblioteca	25'689	26'497	27'482
2.1. Register dals auturs	22'405	23'243	24'211
2.2. Register da las scursanidas da litteratura	3'284	3'254	3'271
2.3. Register dals manuscrits	-	-	-
3. Register da materias	7'840	8'632	9'632
4. Fototeca	22'520	23'443	24'140
5. Adressas (abunents, correspondents euv.)	2'852	2'936	2'961
6. Indices toms			
6.1. Etimons 1-12	15'426	15'426	15'586
6.2. Materias 1-10, 12	24'825	24'825	25'411
6.3. Fonetica 9-10	2'913	2'913	2'913
6.4. Morfologia 9-10, 12	943	943	1'103
6.5. Sintaxa 9-10	1'904	1'904	1'904
6.6. Furmaziun dals plects 9-10, 12	431	431	610
6.7. Prefixs 1-10, 12	1'754	1'754	1'759
6.8. Suffixs 1-10, 12	13'445	13'445	13'700
6.9. Lexicologia 9-10	2'266	2'266	2'266
6.10. Caracteristicas 9-10	1'533	1'533	1'533
6.11. Illustraziuns 1-12	744	796	803
6.12. Definiziuns tudestgas 1-11	75'933	75'933	81'909
6.13. Sinonims e renviaments	3'084	4'606	5'045
7. Scursanidas			
7.1. Scursanidas generalas	659	658	658
7.2. Scursanidas dals lieus	166	166	166
7.3. Scursanidas problematicas	146	149	152
7.4. Scursanidas e survista biblas	81	81	81
7.5. Survista da las periodicas (annadas)	1'477	1'477	1'536
7.6. Cronologia voc. rum. (masera)	0	0	0
7.7. Register da las translaziuns	139	144	153
7.8. Register dals carnets OSL	206	206	205

7.9. Tabellas da suffixs	151	151	151
7.10. Alfabet grec (mascra)	0	0	0
7.11. Segns fonetics (mascras)	0	0	0
7.12. Sinopsas Muoth, Castelberg	137	137	137
7.13. Reglas da redacziun	8	8	8
7.14. Funtaunas da dretg (survista)	72	72	72
8. Flora rumantscha			
8.1. Flora DRG (material redigì)	1'098	1'156	1'162
8.2. Flora Planta (questiunari)	2'392	2'392	2'392
8.3. Flora Helvetica	3'182	3'182	3'182
9. Questiunari Melcher/Pult			
9.1. Dumondas	13'806	13'806	13'806
9.2. Respostas	11'456	14'594	17'809
10. Bloc etimologic			
10.1. Lemmas	28'062	28'062	28'106
10.2. Excerpts	4'018	4'122	4'223
11. Register da las chanzuns rum. (incipit)	10'573	10'573	10'573
12. Nums			
12.1. Nums propriis	2'583	2'583	2'584
12.2. Nums locals ed etnics	3'314	3'314	3'314
13. Puncts AIS	407	407	407
14. Dumondas ASV	151	151	151
15. Ditgas		131	131
16. Pseudonims		65	69
17. Reglas da purs		508	508
18. Superstiziuns		384	384
19. Surtins		94	94

2.5.2. Fototeca

L'endataziun da fotografias è vegnida cuntinuada er quest onn da dunna Mina Clavuot. La fototeca electronica cuntogna ussa 24'140 fotografias. Dunna Clavuot ha cunzunt digitalisà fotografias or dal relasch dad Alfons Maissen, plinavant fotografias da Derichsweiler ed ord differents cudeschs e chalenders or da la biblioteca da l'institut. Ultra da quai ha ella digitalisà dis-segns or da la biblioteca ed or dal material da l'institut (p. ex. Chasa purila). Guarda er alinea 5.8.2.

2.6. Dicziunari ed EED

2.6.1. Apparats e reparaturas

L'onn 2006 è stà in onn da grondas investiziuns. En tut avain nus sbursà la summa da 11'042.95 frs per la cumpra da material nov e per il remplazzament da material vegl. La midada dal sistem da Mac OS 8.6 sin Mac OS

10.3.8 ha gì per consequenza che nus avain stuì cumprar in nov scanner (Microtek SM 9800). Lura avain nus cumprà 6 moniturs novs, per gronda part per remplazzar moniturs vegls defects e manglus. Damai che noss fascichels na vegnan betg pli illuminads sin film, ma van directamain a la stampa en furma da PDF, essan nus obligads da far las lavurs preparativas en furma definitiva e professiunala; quai vala spezialmain per la digitalisaziun e l'elavuraziun da las fotografias. Perquai avain nus stuì acquistar in monitor calibrabel ensemen cun in apparat da calibrar. La stad è inà memoria externa dal server collabada ed ha stuì vegnir remplazzada; il medem è capità cun il streamer, l'apparat da memorisar sin bindel, che ha refusà il servetsch l'entschatta d'avust. En connex cun la Higa e la creaziun da la DVD «Sguards vers il passà – Blicke in die Vergangenheit» avain nus cumprà in apparat da scriver DVDs ed in projectur electronic u beamer (Epson EMP-82).

2.6.2. Programs ed actualisaziuns

Las autas pretensiuns da qualidad, fatgas a la digitalisaziun ed elavuraziun da las fotografias en connex cun la stampa directa senza films, ans han obligà da cumprar ils programs necessaris, q.v.d. spezialmain ils programs Photoshop per l'elavuraziun da fotografias ed Acrobat Professional per la creaziun dals PDFs. Per motivs da pretsch avain nus gist cumprà era il program d'impaginaziun InDesign, cumpiglià en l'unitad Adobe Creative Suite 2 che ha custà la summa da 2'867.– frs. Quest program avain nus evaluà sco eventual remplazzant dal QuarkXPress, perquai ch'el è bler pli bunmartgà. Mo igl è sa mussà ch'el n'è betg cumpatibel cun nossas rutinas da la tastatura, programmadas en il Keyboard Maestro, uschia ch'el na po betg remplazzar il QuarkXPress.

La cumpra dal nov scanner ans ha era sfurzà d'actualisar il vegl program da lectura optica, l'Omnipage Professional, per 320.50 frs.

Cun battacor avain nus stuì constatar a l'entschatta da l'onn 2006 che noss documents da redacziun na sa laschavan betg pli importar en il program d'impaginaziun QuarkXPress ed era betg en InDesign senza sbagls pesants suenter la midada dal sistem dad OS 8.6 sin OS 10.3.8: Il format «spaziunà» gieva a perder, ed il segn α vegniva remplazzà cun in segn da dumonda. Nus avain surdà il problem a Pascal Werner, il successur da Joel Giger, sperond ch'el chattia la soluziun. Ma suenter lungs mais da retschertgas e gronds custs era la soluziun anc betg sin maisa la fin d'avust, malgrad che nus avevan chattà indizis ch'il defect stoppia giaschair en il program da redacziun Microsoft Word X e betg en ils programs d'impaginaziun. Grazia a l'iniziativa e la chapientscha tecnica dad Ursin Lutz avain nus chattà la storta cun transformar ils documents en il vegl Microsoft Word 5.1 sur la via dal format RTF e cun importar da là anor l'emprim en QuarkXPress 3.32 e lura en QuarkXPress 6.5. Quai funcziuna andantamain, ma na po betg esser ina

schliaziun a lung term, essend ch'ella dovra bler temp e pretenda il manteniment d'apparats e programs vegls. La via è d'eliminar Microsoft Word sco program da redacziun e da redeger directamain en QuarkXPress, essend che InDesign na vegn betg en dumonda sco program da redacziun per ils motivs surmenziunads.

2.6.3. Programmaziun e tgira dal sistem e da la rait electronica (incl. internet, e-mail)

Il 1.1.2006 ha Pascal Werner surpiglià da Joel Giger il pensum sco tgirader dal sistem electronic da l'Institut dal DRG, quai suenter esser vegnì introducì en ses pensum da lez. Sin proposta dal chauredatur e da Felix Giger ha la suprastanza da la SRR surdà quest pensum ad Ursin Lutz en sia sesida dals 24 da november 2006.

2.6.4. Scolaziun, perfecziunament

Noss documentalist Ursin Lutz ha prendì part ils 7 da mars a la demonstraziun da programs d'impaginaziun per la stampa, organisada da la firma Adobe a Turitg.

Ils 14 da mars ha Marco Ludwig da la Südostschweiz Print AG instrui nossas assistentas da redacziun Alexa Pelican e Brida Sac e noss documentalist Ursin Lutz pertutgant il transfurmar cul program QuarkXPress documents impaginads en documents da PDF duvrabels per la stampa.

Ils 18 d'avrigl ha Flurin Jost da la Südostschweiz Print AG instrui nossas assistentas da redacziun Alexa Pelican e Brida Sac e noss documentalist Ursin Lutz pertutgant la lavur cul scanner e pertutgant la preparaziun da fotografias per la stampa cul program Adobe Photoshop.

3. Forzas auxiliaras

Mina Clavuot ha lavurà tar nus in di per emna. Ella ha digitalisà material fotografic e dissegns. Guarda alinea 2.5.2.

Barbara Stricker ha lavurà tar nus in di per emna. Ella ha deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, plinavant alfabetisà e deponì en la cartoteca maistra material dialectal or dal relasch dad Alfons Maissen. Ultra da quai ha ella fatg lavurs generalas da biblioteca (p.ex. metter si cuvertas als cudeschs).

Andi Brunner ha lavurà tar nus 1-2 dis per emna ils mais schaner enfin zercladur. El ha deponì en la cartoteca maistra cartas da chavazzins e renviaments, plinavant alfabetisà e deponì en la cartoteca maistra material dialectal or dal relasch dad Alfons Maissen. Ultra da quai ha el digitalisà fotografias per l'exposiziun Higa.

Duri Collenberg ha lavurà tar nus dals 27 da favrer enfin ils 3 da mars, plinavant davent dals 7 d'avust enfin ils 4 da settember e dals 3 enfin ils 5 d'october. El ha alfabetisà e deponì en la cartoteca maistra material dialectal or dal relasch dad Alfons Maissen. Plinavant ha el excerptà al computer ina part dal cudesch DARMS, Curtgins e deponì ils excerpts en la cartoteca maistra. Ultra da quai ha el preparà stgatlàs per la redacziun. El ha era stuschà il material da la cartoteca maistra. Guarda alineas 1.4.1. e 2.1.4.

Ladina Täschler ha lavurà tar nus dals 3 da fanadur enfin ils 4 d'avust. Ella ha midà ed adattà parts da las etichettas dals cudeschs da las bibliotecas manualas dals biros da redacziun. Plinavant ha ella alfabetisà e deponì en la cartoteca maistra la davosa part dal material dialectal or dal relasch dad Alfons Maissen. Ultra da quai ha ella excerptà al computer ils cudeschs CAFLISCH, Fabelas e CANDINAS, Barun ed ina part dal cudesch DARMS, Curtgins. Ils excerpts dals dus emprims cudeschs ha ella era deponì en la cartoteca maistra.

4. Publicaziun Annalas, servetschs, projects

4.1. Annalas 119 (2006)

4.1.1. Impaginaziun

Alexa Pelican e Brida Sac han copià ed impaginà las 415 paginas en il temp da 154 uras.

4.1.2. Spediziun ed administraziun

Las Annalas 119 avain nus tramess als abunents l'entschatta november. La spediziun e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

4.1.3. Bibliografia

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per las Annalas 119 (2006).

4.2. Register electronic da las Annalas

L'onn 2005 ha Gion Tscharner cumenzà cun in register electronic da las Annalas a basa da la banca da datas ch'el ha fatg per il register dal Chalender ladin, publitgà en l'internet sin la pagina da l'Uniun dals Grischs. Fin l'atun dal 2006 ha el elavurà las annadas 1 (1886) – 84 (1971), endatond 68'318 unitads d'infurmaziun. Las endataziuns van fitg en ils detagls, surpissan per bler las simplas notaziuns dals cuntegns. Gion Tscharner ha giavischà che la redacziun dal DRG repassia las endataziuns e fetschia correcturas e propostas da meglieraziun. Sidonia Klainguti e Felix Giger èn stads differentas uras vi da questa lavur da controlla che n'è anc betg terminada.

4.3. *Cumissiuin da nomenclatura*

Carli Tomaschett e Kuno Widmer èn commembers da la Cumissiuin da nomenclatura dal chantun Grischun. L'onn 2006 han els gì naginas incumbensas en quella funcziun.

4.4. *Curatorium Vox Romanica*

L'Institut dal DRG è ex officio commember da questa instituziun. Sco casier ha Felix Giger impundì 12 uras per contabilitad e pajaments.

5. *Relaziuns publicas*

5.1. *Visitas*

En il decurs da quest onn han 126 persunas fatg visita a noss institut per prender invista da la ritga documentaziun da quel e da nossa lavur, tranter auter las suandantas persunas e gruppas.

Ils 20 da schaner ha Felix Giger preschentà noss institut a dr. Tania Paciaroni, dr. Marcello Barbato e Barbara Strebel da l'universitad da Turitg.

Ils 19 da zercladur ha dunna C. Bärtsch visità noss institut cun 9 scolaras da la Scol'auta da pedagogia dal chantun Grischun. Kuno Widmer ha preschentà nossa documentaziun e nossa lavur.

Ils 12 da fanadur ha Sidonia Klainguti preschentà noss institut e nossa lavur a 5 scolaras e scolars da rumantsch (3. e 4. classa) dal Lyceum Alpinum Zuoz cun lur magistra dunna Jana Blättler.

Ils 12 da settember ha dunna Katja Siedler, studenta a la Scol'auta da pedagogia dal Grischun, passentà in di en noss institut sco part d'ina emna da studi cul tema «Lingua e cultura da la segunda lingua – Rumantsch». Sidonia Klainguti ha preschentà ad ella noss institut e nossa lavur.

Ils 2 d'october han 9 studentas e students da la Scol'auta da pedagogia dal chantun Sogn Gagl fatg visita a noss institut. Els èn vegnids accompagnads dal rector da la Scola chantunala grischuna, dr. Gion Lechmann. Carli Tomaschett ha preschentà nossa documentaziun, nossa lavur e nossas publicaziuns.

Ils 3 d'october han 22 scolaras e scolars da la classa 4 GI da la Scola chantunala grischuna visità noss institut ensemen cun lur magister Roman Caviezel e lur magistra Carla Bargiglione. Carli Tomaschett ha fatg il guid.

Ils 24 d'october ha Carli Tomaschett retschet en noss institut Theodor Rifeser, il manader da l'Istitut Pedagogich Ladin, prof. Paul Videsott e Werner Carigiet cun 19 studentas ladinhas da l'universitad da Brixen. Guarda er alinea 5.7.4.

Il 1. da november han Sidonia Klainguti e Kuno Widmer preschentà noss institut e nossa lavur a 18 scolaras e scolars da la 5avla e 6avla classa da la matura bilingua da l'Institut Otalpin a Ftan ed a lur magistra Barbara Strebel.

Ils 25 da november han 22 persunas da l'uniun «Museums Grischuns» (presidenta dunna Marianne Fischbacher) visità noss institut en connex cun la ra-

dunanza generala da l'uniun numnada a Cuira. Carli Tomaschett ha fatg il guid. Guarda er alinea 5.7.5.

Ils 5 da december ha la Cumissiun da cultura dal chantun Grischun (president dr. Carlo Portner) visità noss institut e fatg ina seduta en quel.

5.2. *Higa*

Ils 19–28 da matg è noss institut stà preschent a la Higa giubilara (50 onns, 1957–2006), quai sin l'insla «:terraramantscha», realisada da cuminanza da las quatter instituziuns Lia Rumantscha, Dicziunari Rumantsch Grischun, Radio e Televisiun Rumantscha e La Quotidiana. A l'avertura uffiziala da la Higa èn la Societad Retorumantscha e l'Institut dal DRG vegnids represchentads dal president da la SRR, Cristian Collenberg, dal chauredatur, Carli Tomaschett, e da Felix Giger e Marga A. Secchi. Durant 10 dis avain nus pudì preschentar noss institut e nossas publicaziuns ad in vast public (65'000 visitadras e visitaders). Cunzunt nossa paraid cun fotografias or da las collecziuns da noss institut ha attratg l'attenziun da bler visitadras e visitaders da la Higa. En connex cun la Higa 06 avain nus era producì ina DVD cun ina selecziun da fotografias or da l'Institut dal DRG. La DVD porta il titel «Sguards vers il passà – Blicke in die Vergangenheit». En collavuraziun cun il Radio e la Televisiun Rumantscha (RTR) èn las legendas da las fotografias era vegnidas pledadas sin la DVD. Guarda er alinea 5.7.1.

5.3. *Sessiun a Flem*

Ils 25–27 da settember è noss institut stà preschent sil stan da l'Uffizi per la furmaziun media-superiura dal chantun Grischun en il Center da visita a Flem, quai ensemen cun l'Institut grischun per la perscrutaziun da la cultura, il Museum da la natira e l'Archiv da cultura da dunnas. Il Center da visita è stà endrizzà durant la Sessiun dals parlamentararis federals a Flem (dals 18 da settember enfin ils 6 d'october).

5.4. *Bursa da cudeschs a Glion*

A chaschun da la Scuntrada sursilvana dals 18 da mars a Glion, organisada da la Renania e da la Romania, è noss institut stà preschent a la bursa da cudeschs cun nossas publicaziuns.

5.5. *Infurmaziuns*

Nus avain dà infurmaziuns a bucca ed a scrit a 237 persunas, impundend per quai 266 uras.

5.6. *Congress, colloquis, occurrenzas, represchentaziuns*

Ils 4 da favrer ha Carli Tomaschett prendì part a la radunanza generala dal Collegium Romanicum a Neuchâtel.

Ils 12 da matg han Felix Giger ed Ursin Lutz represchentà l'Institut dal DRG a la radunanza generala dal «Verein für das Schweizerdeutsche Wörterbuch» a Turitg. Suenter la radunanza ha gî lieu in referat cul titel «Idiotikon digital. Überlegungen zu einer elektronischen Ausgabe des Schweizerdeutschen Wörterbuchs».

Ils 6 da zercladur ha Carli Tomaschett represchentà l'Institut dal DRG a l'inauguraziun ed avertura uffiziala da la nova Chasa RTR a Cuira. Ina visita da cuminanza en il nov bajetg ha il persunal da noss institut fatg a chaschun dals dis da las portas avertas il venderdi, ils 9 da zercladur.

Ils 23 e 24 da zercladur èn Carli Tomaschett ed Ursin Lutz sa participads al «XXII. Romanistisches Kolloquium» a l'universitad da Trier (Terratudestga) cul tema «Zur Bedeutung der Namenkunde für die Romanistik». Guarda er alinea 5.9.

Dals 21 enfin ils 26 d'avust è Sidonia Klainguti sa participada al curs da stad «Zugänge zur kulturhistorischen Alpenforschung» da l'Institut grischun per la perscrutaziun da la cultura a Segl.

Ils 21 da settember è Carli Tomaschett stà preschent a la festa da giubileum «10 onns La Quotidiana» a Flem.

Ils 27 da settember è Sidonia Klainguti stada preschenta al giubileum «20 onns Fundaziun Capauliana» a Cuira.

Ils 21 d'october è Sidonia Klainguti sa participada a la dieta «Lectüras da *La müdada* da Clà Biert» a Scuol. Guarda er alinea 5.9.

Ils 11 da november ha Felix Giger moderà la vernissascha dal cudesch «Settembrini. Veta e meinis» (Tschespet 73) da Leo Tuor a chaschun dals «16. Dis da litteratura a Domat».

Ils 19 da november è il nov cudesch da Leo Tuor (Tschespet 73) vegnì preschentà a Sumvitg. Felix Giger ha puspè fatg la moderaziun.

Il 1. da december è Felix Giger stà preschent a la «Sera commemorativa» en onur da Giacun Hasper Muoth (1844–1906) a Breil.

Ils 6 da december è Carli Tomaschett stà preschent al giubileum «20 Jahre Werdenberger Jahrbuch» a Werdenberg (Grabs).

Ils 7 da december ha Felix Giger represchentà l'Institut dal DRG a la radunanza dal curatori da la «Forschungsbibliothek Jakob Jud» a Turitg.

5.7. *Medias (Radio e Televisiun Rumantscha, gasettas, periodicas)*

5.7.1. *Higa*

Davart la preschientscha da l'Institut dal DRG a la Higa è vegnì rapportà en las suandantas gasettas: *La Quotidiana* 2006, 82, 2 («Rumantschia giast a la Higa 2006»); *Bündner Tagblatt* 2006, 98, 7 («An der Higa beweisen, wer die Hosen anhat; Rumantschia trumps auf»); *50 Jahre Higa Chur*, pag. 22–23 («:terraramantscha – kleines Land ganz gross»), supplement en las gasettas *Die Südostschweiz am Sonntag* (14-5-2006), *Die Südostschweiz* (16-5-2006), *BT.* (16-5-2006); *LQ.* 2006, 97, 14 e 15 («La Rumantschia sco giast a la Higa

giubilara»; «L'Institut dal DRG – ina enciclopedia»); BT. 2006, 119, 7 («Allegra und Bien di ...»); LQ. 2006, 98, 9 («La Higa ei pli romontscha»); LQ. 2006, 100, 2 («Terra Rumantscha en la Higa: Lavur da dumengias»); LQ. 2006, 101, 2 («Tut auter che moribund»); BT. 2006, 125, 1 e 3 («Romanen begeistern»; «Die Rumantschia für einmal erfrischend anders»); LQ. 2006, 103, 1 e 2 («La Rumantschia è sa scuntrada a la Higa»; «terra rumantscha sco magnet a la Higa 06»).

5.7.2. *Anniversari da Bifrun (1506–2006)*

Jachiam Bifrun ha vivì ils onns 1506–1572. Per il 500avel anniversari dapi sia naschientscha ils 8 d'avrigl 1506 ha Maria Cadruvi realisà ils 8 d'avrigl 2006 ina curta emissiun commemorativa al Radio Rumantsch ensemen cun Felix Giger e Sidonia Klainguti.

5.7.3. *Visita d'ina classa da la Scola chantunala*

En il Bulletin nr. 28 da la Scola chantunala da Cuir, cumparà il favrer 2006, han scolaras da la classa 4 Gg rapportà sin las paginas 20–21 cun text e maletg davart lur visita al DRG ils 5 d'october 2005.

5.7.4. *Visita da studentas ladinhas da l'universitad da Brixen*

La Quotidiana 2006, 207, 2.1–5 ha rapportà sut il titel «Invista en la situaziun dals parents rumantschs» cun text e maletg davart il viadi da studi da studentas ladinhas da l'universitad da Brixen en Grischun e davart lur visita a l'Institut dal DRG. Medemamain cun text e maletg ha la gasetta Dolomiten 2006, 254, 31.3–6 rapportà davart quest viadi da studi e la visita al DRG («Graubünden ist lehrreiches Beispiel. Studenten der ladinischen Abteilung an der Universität Brixen auf Studienreise»).

5.7.5. *Visita da l'uniun «Museums Grischuns»*

En la periodica MGR / Mitteilungen / Informaziuns / Comunicazioni nr. 29, cumparida l'atun 2006, èn l'Institut dal DRG e sia ovra principala, il Dicziunari Rumantsch Grischun, vegnids preschentads curtamain sin pagina 16 sut il titel «Besuch beim Dicziunari Rumantsch Grischun».

5.7.6. *Il pled rumantsch 2006*

Il november han Radio e Televisiun Rumantscha (RTR) e La Quotidiana (LQ) tschertgà «Il pled rumantsch 2006». Auditoras ed auditurs e lecturas e lecturs han pudì far propostas enfin mez december. Il chauredatur dal DRG, Carli Tomaschett, ha fatg part da la giuria ch'ha eruì ils victurs.

5.7.7. *Preschentaziun dals fascichels*

Gion Tschärner ha preschentà il fascichel dubel 158/159 en LQ. 2006, 233, 15 sut il titel «Il fascicul 158/159 es cumparü quists dis».

5.7.8. Preschentaziun Annalas 119

Gion Tscharner ha preschentà las Annalas 119 en la Quotidiana 2006, 247, 2 («Annalas 119 / 2006»).

5.8. Regals

5.8.1. Regals a la biblioteca

Nus retschavain mintg'onn ina gronda quantidad da cudeschs, brochuras, ar-
titgels (separats) euv. dals auturs sezs, da las chasas edituras u dad auters do-
nateurs. Quest material integrain nus sa chapescha en nossa biblioteca, sch'i
sa tracta betg da dublettas e triplettas. Quellas dain nus vinavant a student(a)s
u ad autras persunas interessadas u barattain per titels che mancan a nus.
Quest onn avain nus retschavì 288 exemplars dals donateurs suandants: dr.
Felix Giger 112 expl., Esther Krättli 51 expl., prof. dr. Arnold Spescha 38
expl., dr. Gian Bundi 13 expl., Chasa editura chantunala per mezs d'instruc-
ziun 7 expl., Archiv dal stadi Grischun 4 expl., dr. Giusep Capaul 4 expl.,
Marga A. Secchi 4 expl., Centro di dialettologia e di etnografia (Bellinzona) 3
expl., Universitad da Neuchâtel 3 expl. ed autras persunas singulas u institu-
ziuns 49 expl.

5.8.2. Regal a la fototeca

Ils 8 da november ha Ursus Brunold regalà en num da l'Archiv dal stadi Gri-
schun a noss institut duas stgatlus cuntegnend ina collecziun da dias e nega-
tifs cun motivs da mulins or dal relasch da Ramun Vieli.

5.9. Referats, publicaziuns

Carli Tomaschett:

- *L'Institut dal DRG – ina enciclopedia.* – En: LQ. 2006, 97, 15.
- *Orts- und Flurnamen und siedlungsgeschichtliche Erkenntnisse.* Referat
al «XXII. Romanistisches Kolloquium» a l'universitad da Trier (Terratu-
destga) cul tema «Zur Bedeutung der Namenkunde für die Romanistik».
Guarda er alinea 5.6.

Sidonia Klainguti:

- «*Ajomen, illa prescha ... !*» La müdada da Clà Biert sco museum lingui-
stic. Qualche observaziuns our da la perspectiva da la linguistica varia-
ziunala. Referat a chaschun da la dieta «Lectüras da La müdada da Clà
Biert» a Scuol. Guarda er alinea 5.6.
- *Ils idioms rumantschs ed il Rumantsch Grischun en cumparegliazion.*
Curs emnil da lingua e litteratura rumantscha ensemen cun Barbara Stre-
bel a la Scol'auta Son Gagl (HSG), october fin december 2006.

Kuno Widmer:

– *Il lungatg da Tujetsch – Die Tujetscher Sprache.* – En: Cudischet da Tujetsch. Tujetsch 2006, 42 e 44–45.

Ursin Lutz:

– *Figuras retoricas repetitivas e lur funcziun litterara en «Buna notg – in'amur» da Flurin Spescha.* – En: Annalas 119 (2006), 7–19.

6. Instanzas

6.1. *Academia svizra da ciencias morales e socialas (ASSMS)*

Cun brev dals 7 d'october 2005 ha la ASSMS communitgà, ch'ella haja concedì al project da perscrutaziun «Dicziunari Rumantsch Grischun» l'entira summa dumandada da 989'263.– frs per l'onn 2006.

En vista a las difficultads finanzialas da la Societad Retorumantscha ha la Cumissiun per ils vocabularis naziunals da la ASSMS era concedì a quella per l'onn 2006 or da sias reservas ina contribuziun da 30'000.– frs per dar dumogn als custs da computer (brev dals 31 da schaner 2006).

Nus essan fitg engraziaivels a la ASSMS ed a la Cumissiun per ils vocabularis naziunals per lur grond sustegn.

6.2. *Chantun Grischun*

Sco l'onn precedent ha il chantun Grischun pajà ora era l'onn 2006 l'entira contribuziun annuala da 100'000.– frs a l'Institut dal DRG.

6.3. *Cumissiun filologica dal DRG*

La Cumissiun filologica ha salvà sia 128avla sesida la sonda, ils 18 da favrer 2006, en las localitads dal DRG.

La redacziun engrazia per la lavur che la cumissiun, furmada da prof. dr. Georges Darms, president, prof. dr. Alexi Decurtins, dr. Hans-Peter Ehrlicher, dr. Matthias Grünert, dr. Gunhild Hoyer e prof. dr. Hans Stricker, ha prestà er quest onn. Plinavant engrazia ella era a la correctura dunna Marianna Blöchlinger-Spescha per sia lavur.

Cuira, ils 31 da december 2006

Institut dal DRG

*Carli Tomaschett, Felix Giger,
Marga A. Secchi, Sidonia Klainguti,
Kuno Widmer, Anna-Maria Genelin,
Ursin Lutz, Juliana Tschuor,
Alexa Pelican, Brida Sac*